

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «АГРОНОМІЯ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Агрономія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkhoderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Агрономія» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **упродовж 2020-2021 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **13 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Агрономія» за критерієм **«Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу»** наведено на рисунку 1.

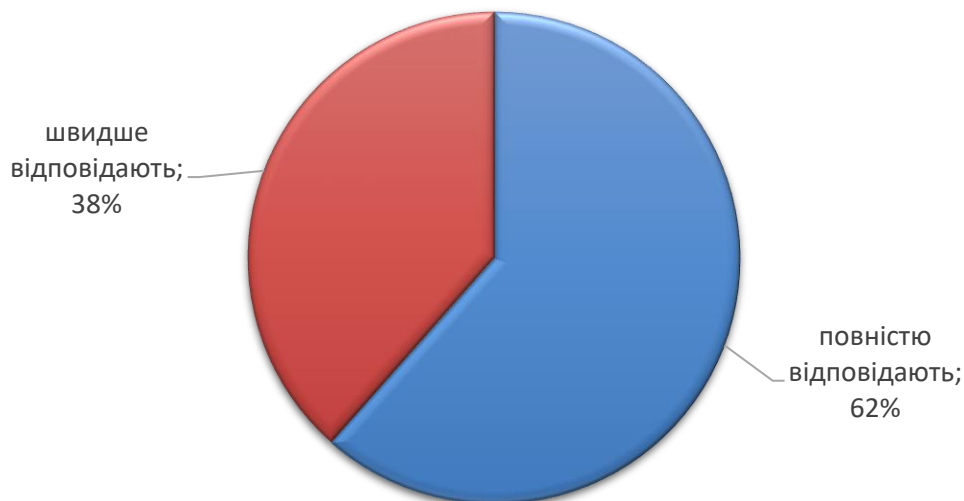

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Засвоєння основ базових знань з професії	1
Базові загальні знання	2
Здатність застосовувати знання на практиці	3
Здатність до аналізу і синтезу	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Прийняття рішень	1
Здатність до навчання	2
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	3
Здатність до критики та самокритики	4
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	5
Дослідницькі навички і уміння	6
Елементарні комп'ютерні навички	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	7,7	0	7,7	23,1	61,5
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	7,7	7,7	30,8	53,8
Стратегічне мислення	0	0	15,4	38,5	46,2
Націленість на кінцевий результат	0	0	7,7	46,2	46,2
Здатність працювати в колективі, команді	7,7	0	7,7	23,1	61,5
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	0	15,4	38,5	46,2
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	7,7	53,8	38,5
Навички управління персоналом, колективом	0	0	23,1	23,1	53,8
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	7,7	7,7	53,8	30,8
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	7,7	7,7	15,4	69,2
Ведення ділової документації	0	0	23,1	23,1	53,8

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальну суму відсотків за балами 4 і 5, по 92,3 %) наступних якостей та навичок випускників: «націленість на кінцевий результат», «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання».

Меншими балами оцінили наступні критерії (максимальну суму відсотків за балами 2 і 1, по 7,7%) - «рівень загальнотеоретичної підготовки», «рівень базових (професійних) знань і навичок», «здатність працювати в колективі, команді», «ерудованість, загальна культура, комунікабельність», «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями».

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Агрономія» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Агрономія» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	85
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	62
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	85
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	54
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	77
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	69
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	31
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	23

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів п'ять найбільш необхідних складових ОПП «Агрономія» є наступні:

- 1) Спрямованість дисциплін на майбутню професію (85%)
- 2) Співвідношення теоретичної і практичної частини (85%)
- 3) Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (77%)
- 4) Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах (69%)
- 5) Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін (62%)

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2, з якого не важко пересвідчитися в майже 70% - ій позитивній відповіді.

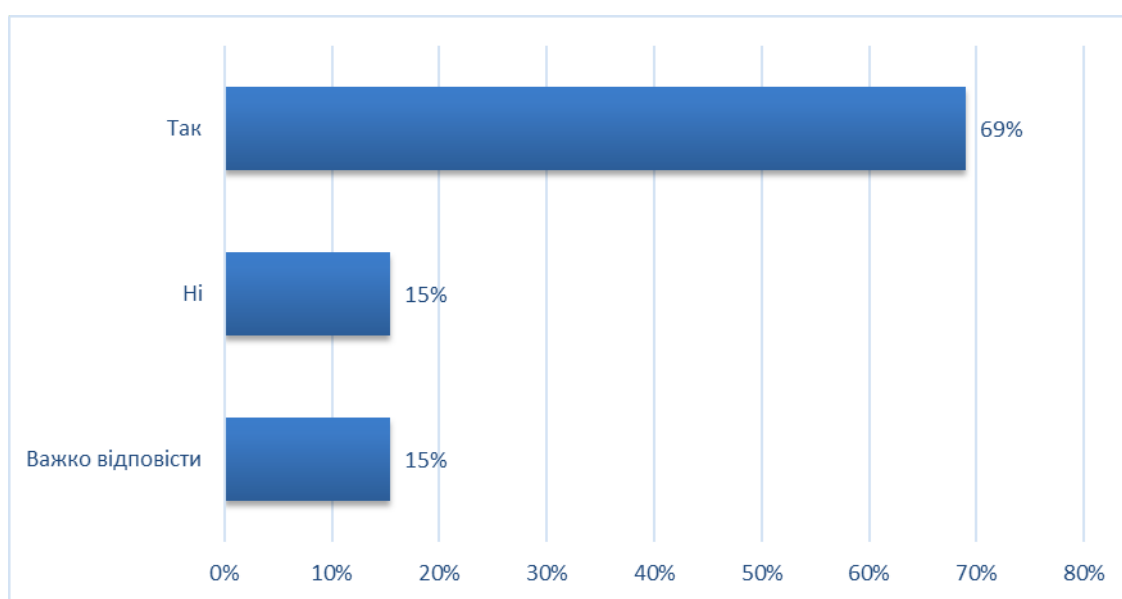

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – мистецтво подружнього життя, логіку;
- *необхідно вивести з освітнього процесу* - філософію.

Інших пропозицій від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Агрономія» не надійшло.

Висновки

1. Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Агрономія» за критерієм «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» показали, що знання випускника зі спеціальності «відповідають повністю» на 62% та «швидше відповідають» на 38%. Для покращення цього показника, науково-педагогічні працівники випускової кафедри (рослинництва імені професора В.В. Калитки) щорічно проходять стажування на сучасних с.-г. підприємствах, які мають та використовують сучасну техніку та технології. Результати їх стажування планується заслуховувати, обговорювати та ухвалювати на засіданнях Вченої ради факультету агротехнологій та екології.

2. У ході проведеного моніторингу були виокремлені та проранжовані компетентності випускників. На думку науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на освітньо-професійній програмі «Агрономія» найбільш суттєві це – «засвоєння основ базових знань з професії» та «прийняття рішень». Основну перевагу викладачі надали саме професійним навичкам, які набуваються здобувачами в ході освітнього процесу. Найменші бали отримали – «знання другої мови», «дослідницькі навички і уміння», «елементарні комп'ютерні навички». Це пояснюється виключно компетентнісним підходом при підготовці майбутнього фахівця висвітленим в ОПП. Віднесення такої компетентності як «елементарні комп'ютерні навички» до найменш важливіших не є зовсім вірним, з огляду на масштабну діджиталізацію технологічних процесів в аграрній галузі. Також віднесення такої компетентності як «дослідницькі навички і уміння» до найменш важливих, на думку, проектною групою є не зовсім правильним. Така думка викладачів, мабуть, сформована недостатньою увагою розгляду цієї компетентності під час стажування ним (викладачем) на виробництві. В сучасних умовах господарювання без навичок основ наукових досліджень не можливе подальше коригування існуючих технологій вирощування культур. Тому в програмі стажування викладачів та робочі програми навчальних дисциплін слід включати питання інформатизації, комп'ютеризації сучасних агротехнологій та методики наукових досліджень.

3. Результати оцінювання якостей та навичок випускників показали високий рівень (максимальний відсоток за 4 і 5 балами): «націленість на кінцевий

результат», «націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання». Низький рівень оцінювання якостей та навичок випускників мають критерії - «рівень загальнотеоретичної підготовки», «рівень базових (професійних) знань і навичок», «здатність працювати в колективі, команді», «ерудованість, загальна культура, комунікабельність», «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями». Для підвищення рівня вказаних критеріїв пропонується збільшити частку навчальних занять, які будуть сприяти розвитку у здобувачів ВО творчості і раціональності, аналізу і синтезу, актуальності і прогнозування. Пропонується проводити виховні години із залученням коуч-тренерів, кваліфікованих осіб та спеціалістів з метою формування навичок управління персоналом. Впровадження освітньо-професійної програми передбачає базове формування даних навичок у здобувачів ВО з подальшим їх набуттям та вдосконаленням вже безпосередньо під час роботи та професійного розвитку.

4. Респондентами було виокремлено п'ять найбільш необхідних складових освітньо-професійної програми «Агрономія», на яких необхідно сфокусувати увагу при перегляді та оновленні ОПП, це: «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)», «залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах», «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін. Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

5. Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали, що є доцільним введення до освітнього процесу такої дисципліни, як: «Мистецтво подружнього життя, логіка» та необхідно вилучити з освітнього процесу дисципліну «Філософія». Також викладачі вважають за необхідне залучення до розроблення освітніх програм роботодавців.

6. Надані пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми будуть розглянуті та обговорені на засіданні робочої групи.

Гарант ОПП «Агрономія»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти

к.с.-г.н., доцент

Зоя БІЛОУСОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР